

Державна (підсумкова) атестація за освітніми програмами основної загальної освіти

Державний екзамен з УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Варіант 4215

Інструкція до виконання роботи

Екзаменаційна робота складається з двох частин, що містять 8 завдань. На виконання екзаменаційної роботи з української мови відводиться 3 години (180 хвилин).

Частина 1 складається з 7 завдань (1-7). Завдання частини 1 вимагають проведення різних видів аналізу слова, речення, тексту.

Відповідями до завдань 1-7 є слово (кілька слів) або послідовність цифр. Відповідь запишіть у поле відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у бланк відповідей № 1.

КВМ

Бланк

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д
5	2	6	1	3

7	5	2	6	1	3														
---	---	---	---	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Відповідь:

РАСКИДАТЬИСПУГАТЬ.

9	Р	А	С	К	И	Д	А	Т	Ь	И	С	П	У	Г	А	Т	Ь
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Відповідь:

124

14	1	2	4																
----	---	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Завдання частини 2 виконується на основі того ж тексту, який Ви читали, працюючи над завданнями частини 1. Приступаючи до частини 2 роботи, виберіть одне з трьох запропонованих завдань (8.1, 8.2 або 8.3) і дайте письмову розгорнуту аргументовану відповідь. Це завдання виконується на бланку відповідей № 2.

Усі бланки заповнюються яскравими чорними чорнилами. Допускається використання гелевої або капілярної ручки.

На екзамені дозволено користуватися орфографічним словником.

При виконанні завдань можна користуватися чернеткою. **Записи у чернетці, а також у тексті контрольних вимірювальних матеріалів не враховуються при оцінюванні роботи.**

Бали, отримані Вами за виконані завдання, сумуються.

Намагайтеся виконати якомога більше завдань і набрати найбільшу кількість балів.

Після завершення роботи перевірте, щоб відповідь до кожного завдання в бланках відповідей № 1 і № 2 була записана під правильним номером.

Бажаємо успіху!

Частина I

Відповідями до завдань 1-7 є слово (кілька слів) або послідовність цифр. Відповідь запишіть у поле відповіді у тексті роботи, а потім перенесіть у БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ № 1 праворуч від номера завдання, починаючи з першої клітинки, без пробілів, ком та інших додаткових символів. Кожну букву або цифру пишуть в окремій клітинці відповідно до наведених у бланку зразків.

1**Синтаксичний аналіз.****Прочитайте текст.**

1) Нема нічого милішого за рідну землю, особливо весною. 2) Уже й поле оживає, переповнюється гулом тракторів. 3) Скоро вже розпустяться листочки, зацвіте все навкруги, гаї і сади сповняться солов'їним співом. 4) Прекрасна весна у рідному краї.

5) На батьківщині все прекрасне будь-якої пори: і навесні, і восени, і влітку, і взимку.

Укажіть варіанти відповідей, у яких правильно визначено **граматичну основу** в одному з речень чи в одній з частин складного речення тексту. Запишіть номери відповідей.

- 1) нема нічого милішого (речення 1)
- 2) поле оживає, переповнюється (речення 2)
- 3) гаї і сади сповняться (речення 3)
- 4) прекрасна (речення 4)
- 5) прекрасне будь-якої пори (речення 5)

Відповідь: _____.

2**Пунктуаційний аналіз.**

Розставте розділові знаки. Укажіть цифри, на місці яких повинні стояти коми.

У гущавину бору долітали з міста передзвони (1) і (2) можливо (3) не один звір (4) нашорошившись (5) слухав (6) одноманітне гудіння (7) і мчав потім в такі хащі (8) де давно не ступала людська нога.

Відповідь: _____.

3**Синтаксичний аналіз.**

Замініть словосполучення «**зошит дочки**», утворене способом керування, синонімічним словосполученням з підрядним зв'язком **узгодження**. Напишіть утворене словосполучення.

Відповідь: _____.

Орфографічний аналіз.

Укажіть варіанти відповідей, у яких подано правильне пояснення написання виділеного слова. Запишіть номери цих відповідей.

1) **ІНТЕРВ'Ю** – пишемо апостроф після кінцевого приголосного префікса.

2) **СТВОРЕННЯ** – на початку слова пишемо літеру С.

3) **ПРИЇХАТИ** – префікс *при-* уживається у словах, утворених від іменників з прийменниками.

4) **РИБАЛЧИН** – у буквосполученнях *лч*, *лц*, що походять з *лк*, м'який знак не пишеться.

5) **СИСТЕМА** – пишемо **И** у загальних назвах після *д, т, з, с, ц, ж, ч, ш, р* (правило «дев'ятки») перед літерами на позначення приголосних (крім *й*).

Відповідь: _____.

Прочитайте текст і виконайте завдання 5–8

(1)Однокласники поверталися додому зі школи.

– (2)Ха! (3)Дивись! – тицьнув пальцем в землю Грицько.

– (4)Сумка...

– (5)Подумаєш, сумка! – не зупиняючись, на ходу кинув Сава. – (6)Хтось на смітник ніс, та не доніс, по дорозі кинув. (7)Зараз ми її...

(8)І він з розгону, хорошим повноцінним ударом класного форварда сильно вдарив сумку, немов це був футбольний м'яч.

– (9)Ой-йо-йой! – мимоволі він присів, скривившись, і схопився за ногу.

– (10)У ній щось лежить... (11)Важке!

– (12)А що там всередині може бути, як ти думаєш? – з цікавістю запитав Грицько.

– (13)Так барахло всяке... (14)Залізо непотрібне. (15)Я ж казав – на смітник несли.

– (16)Подивімося... – нерішуче запропонував Грицько.

– (17)Ну подивімося... – не надто охоче погодився Сава Зайцев.

(18)Найдивнішим у ній виявилось те, чого ніяк не могли, прямо-таки не очікували побачити хлопці: сумка була набита нормальними шкільними підручниками! (19)Сава, який навчався абияк і часто лив сльози, випрошуючи в учителів оцінки вищі, спочатку витягнув з сумки щоденник.

– (20)Ага! (21)Щоденник... (22)Учня школи 12 Володимира Брянцева!

– (23)Це ж поруч! – зрадів Грицько. – (24)Спеціалізована школа з математичним нахилом. (25)Може, в школу віднесемо?

– (26)Ще чого! – буркнув Сава. – (27)Він буде забувати, а ти будеш відносити? (28)Ми йому не слуги!

(29)Він витягнув зошит з математики і став його гортати. (30)Потім витягнув з сумки другий зошит, третій... (31)Він явно хотів у чомусь переконатися.

(32)Грицько чекав.

– (33)Бач ... – хмикнув Зайцев. – (34)Одні п'ятірки ... (35)Треба ж! (36)Везе людям! (37)І з фізики, і з математики. (38)От гад! (39)Відмінник! (40)А ми ось зараз... твої зошити з п'ятірками... – і він рвонув зошит так, що він нерівно, навскоси, розірвався навпіл.

– (41)Навіщо ти? – злякано вирвалося у Грицька.

– (42)Подумаєш... – як в лихоманці бурмотів Зайцев. – (43)Школа ... з математичним нахилом... (44)Математики-фанатики... (45)А з цього зошита... – він вирвав подвійний листок з поставленою п'ятіркою і написом червоним чорнилом: «Дуже добре!», – з цього зошита ми кораблик зробимо... (46)Поплили твої п'ятірочки, Брянцев-поганцев...

(47)У зеленій спортивній сумці знайшлося ще щось загадкове, незрозуміле. (48)Кришка, укріплена на хитромудрих шарнірах, відскочила несподівано легко. (49)Під нею тіснилося складне переплетення найтонших дротів, сяяли сліпучими зірочками крапельки спайки, рясніли крихітні різнокольорові циліндрики з дрібними цифровими індексами на боках ...

(50)Знаєш, по-моєму, це якийсь командний блок... – задумливо сказав Грицько. – (51)Я схожі бачив на виставці дитячої технічної творчості... (52)Цікаво, як він працює?

(53)Раптом Сава вирвав прилад з Грицькових рук...

– (54)Прилад... (55)Як працює... – зашипів він, і крізь його бліді, вузькі губи на Грицька полетіли крапельки слини. – (56)Не буде він більше працювати, цей твій прилад!

(57)«Не треба!» – хотів було крикнути Грицько, але й ойкнути не встиг. (58)Коротко і сильно розмахнувшись, Зайцев жбурнув прилад під ноги на сірий, покреслений крейдою асфальт.

(59)З неголосним сумним хрускотом той розлетівся на дрібні частини...

– (60)Навіщо ти так? – скривившись, немов проковтнув щось гірке, тихо запитав Грицько. – (61)Адже він старався, винаходив...

– (62)Подумаєш, винахідник-писака! – відмахнувся Сава. – (63)А чого він? (64)Так йому і треба... (65)Наступного разу не буде сумку забувати...

(66)«Так він просто заздрить!» – Грицько зрозумів те, що раніше не знав. – (67)Заздрисний і злий.

(68)І злими заздрисники бувають тому, що їх мучать не лише власні невдачі, але й успіхи інших.

(За Л. Кукліним)

5

Аналіз змісту тексту.

Які з висловлювань відповідають змісту тексту? Укажіть номери відповідей.

- 1) Грицько погано вчився у школі, випрошував оцінки в учителів.
- 2) Володимир Брянцев був відмінником у школі з математичним нахилом.
- 3) Сава Зайцев розбив знайдений прилад на дрібні частини.
- 4) Грицько зробив кораблик з листка, вирваного із зошита Брянцева.
- 5) Після історії зі знайденою сумкою Грицькові багато що стало зрозумілим у поведінці Сави.

Відповідь: _____.

6

Аналіз засобів виразності.

Укажіть варіанти відповідей, у яких засобом виразності мовлення є епітет.

- 1) І він з розгону, хорошим повноцінним ударом класного форварда сильно вдарив сумку, немов це був футбольний м'яч.
- 2) Сава, який навчався абияк і часто лив сльози, випрошуючи в учителів оцінки вищі, спочатку витягнув з сумки щоденник.
- 3) Кришка, укріплена на хитромудрих шарнірах, відскочила несподівано легко.
- 4) Я схожі бачив на виставці дитячої технічної творчості.
- 5) З неголосним сумним хрускотом той розлетівся на дрібні частини.

Відповідь: _____.

7

Лексичний аналіз.

Знайдіть у тексті фразеологізми-синонім до слова ПЛАКАВ. Випишіть цей фразеологізм.

Відповідь: _____.

Не забудьте перенести всі відповіді на завдання 1-7 у бланк відповідей №1 згідно з інструкцією щодо виконання роботи. Перевірте, щоб кожна відповідь була записана в рядку з номером відповідного завдання.

Частина II

Використовуючи прочитаний текст, виконайте на окремому аркуші ТІЛЬКИ ОДНЕ із завдань: 8.1, 8.2 або 8.3. Перед написанням твору запишіть номер обраного завдання: 8.1, 8.2 або 8.3.

8.1

Напишіть твір-роздум, розкриваючи зміст висловлювання відомого психолога Дейла Карнегі: **«Про нас судять на підставі того, що ми робимо, що ми говоримо, як ми говоримо».**

Аргументуючи свою відповідь, наведіть два приклади з прочитаного тексту. Наводячи приклади, вкажіть номери потрібних речень або застосуйте цитування. Ви можете писати роботу в науковому або публіцистичному стилі, розкриваючи тему на лінгвістичному матеріалі.

Обсяг твору – не менше 120 слів.

Робота, написана без опори на прочитаний текст (не за поданим текстом), не оцінюється. Робота оцінюється 0 балів, якщо твір – це переказ вихідного тексту або повністю переписаний вихідний текст без жодних коментарів. Твір пишеться акуратно, розбірливим почерком.

8.2

Напишіть твір-роздум. Поясніть, як Ви розумієте фінал тексту: **«І злими заздрісники бувають тому, що їх мучать не лише власні невдачі, але й успіхи інших»**.

Наведіть у творі 2 аргументи з прочитаного тексту, що підтверджують Ваші міркування.

Наводячи приклади, вкажіть номери потрібних речень або застосуйте цитування.

Обсяг твору – не менше 120 слів.

Робота оцінюється 0 балів, якщо твір – це переказ вихідного тексту або повністю переписаний вихідний текст без жодних коментарів.

Твір пишеться акуратно, розбірливим почерком.

8.3

Як Ви розумієте значення слова **ЗАЗДРІСТЬ?** Сформулюйте і прокоментуйте подане Вами визначення. Напишіть твір-роздум на тему **«Що таке заздрість?»**, взявши за тезу подане Вами визначення.

Аргументуючи свою тезу, наведіть 2 приклади-аргументи, що підтверджують Ваші міркування: один приклад-аргумент наведіть з прочитаного тексту, а другий – з Вашого життєвого досвіду.

Обсяг твору – не менше 120 слів.

Робота оцінюється 0 балів, якщо твір – це переказ вихідного тексту або повністю переписаний вихідний текст без жодних коментарів.

Твір пишеться акуратно, розбірливим почерком.

Перевірте, щоб кожна відповідь була записана поруч з номером відповідного завдання.